

Маліновська О.Я., к.е.н, доц.
Луць А.А., студент
Булавчик М. І., магістрант
Львівський національний університет
ім. Івана Франка, Львів, Україна

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

Фінансово-економічне забезпечення є надзвичайно важливою складовою механізму державного управління розвитком сільських та міських територій. Недостатньо розроблений та виважений механізм фінансового забезпечення процесу реалізації будь-якої державної політики може призвести до вкрай низьких її результатів або ж і повного провалу. Це ж стосується і політики розвитку сільських територій.

Сучасний стан розвитку сільських і міських територій нашої держави є досить складним і, незважаючи на значну кількість заходів, що здійснюються в рамках державної політики в цій сфері, продовжує погіршуватися. Така ситуація має вкрай негативний вплив на забезпечення стабільності в нашій країні, подолання кризових економічних процесів, що зараз відбуваються та формування засад до подальшого розвитку держави. На сьогодні в Україні немає окремих спеціальних умов регулювання розвитку сільських чи міських територій. Формування бюджетів, їх використання, організація функціонування територіальних громад відбувається відповідно до чинного Податкового кодексу України та Бюджетного кодексу України, Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” та інших базових законів без урахування географічного положення, густоти населення, ресурсної бази тощо.

В сучасних умовах перед територіальними громадами особливо гостро постають проблеми фінансування соціальних об’єктів, житлово-комунального господарства, проєктів місцевого розвитку, утримання органів місцевого самоврядування та ін. Територіальна громада як соціальне явище є особливою соціальною спільнотою, з притаманними будь-якій спільноті якостями. Базовою умовою розв’язання цих проблем є знання про елементи системи фінансового забезпечення розвитку територіальних громад, без чого неможливе прийняття ефективних управлінських рішень, у тому числі й щодо активізації діяльності органів місцевого самоврядування з приводу належного фінансового забезпечення розвитку територіальних громад.

На сучасному етапі загострюються такі соціальні проблеми, як безробіття, бідність та вимушена трудова міграція, занепад соціальної інфраструктури, демографічна криза та деградація сільської поселенської мережі тощо. Основними причинами цього є ігнорування владою необхідності прогресивних змін в управлінні розвитком територій, та нехтування громадською думкою, невирішеність проблеми власника земель.

На сьогодні на місцевому рівні системи управління розвитком сільських територій існують серйозні проблеми. В першу чергу це пов’язано з слабкістю,

незрілістю інституту місцевого самоврядування в Україні, існуванням значної кількості правових колізій та нечіткістю законодавства в сфері компетенції і повноважень місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, відсутністю економічного підґрунтя для їх реалізації, а також слабкістю громадянського суспільства, громадянської активності населення.

Зважаючи на сучасні проблеми в розвитку сільських та міських територій, попередню практику державного управління ними та її низьку ефективність, запорукою успішної життєдіяльності і розвитку сільських територій у перспективі вбачається зміщення акцентів в управлінні цими процесами з загальнодержавних програм і заходів до значного зростання ролі і можливостей територіальних громад самостійно вирішувати питання розвитку власних територій.

Формування спроможних територіальних громад в Україні здійснюється сьогодні з урахуванням децентралізації, що проводиться урядом. Серед питань децентралізації є вирішення фінансових питань функціонування тепер уже з урахуванням децентралізації об'єднаних територіальних громад.

При організації і здійсненні управління розвитком сільських та міських територій вкрай важливим є відхід від традиційного галузевого підходу в цій сфері. При розробці відповідної державної політики необхідно орієнтуватись не на проблеми аграрного виробництва, а на потреби жителів, конкретних людей, прагнучи покращення умов їх життя, підвищення добробуту.

Таким чином, можемо зробити висновок про необхідність істотної реорганізації фінансово-економічного забезпечення державного управління розвитком сільських та міських територій України, що вимагатиме змін в бюджетно-фіскальній політиці. В цілому ж з урахування стану та проблем розвитку сільських та міських територій і сучасних європейських традицій в цій сфері фінансування управління розвитком сільських і міських територій має здійснюватися із трьох джерел – державного бюджету, місцевого бюджету та Фондів розвитку сільських територій. Причому питома вага першого має істотно зменшитись.

Список використаних джерел:

1. Бородін Є.І. Розвиток системи місцевого самоврядування в Україні / Є.І. Бородін, Т.М. Тарасенко // Аспекти публічного управління. – 2016.
2. Закон України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" Відомості Верховної Ради (ВВР). — 2015. — № 13. — С. 91. — Ст. 10.
3. Михайлів Г. Фінансова спроможність соціально-економічного розвитку регіональних суспільних систем / Г. Михайлів // Економічний аналіз. - №7. – 2010. – с. 12.
4. Об'єднана громада, що «поглинула» весь район:[Електронний ресурс].— Джерело інформації: <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/5646>.
5. Проблеми та перспективи розвитку сільських територій України: науково-аналітична доповідь / [І. М. Куліш]; НАН України. . – 2017.
6. Пріоритети реформування та напрями перспективного розвитку міжбюджетних відносин в умовах бюджетної децентралізації в Україні. — К.: НІСД, 2016. — с. 19.